

provincie **HOLLAND**
ZUID

STATEN

Lid Gedeputeerde Staten

Mr. J.F. (Han) Weber

Contact
070 441 61 96
jf.weber@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Aan Provinciale Staten
t.a.v. de commissie Duurzame Ontwikkeling

Datum **7 MEI 2018**

Ons kenmerk

DOS-2016-0001312
Uw kenmerk

Bijlagen
Schade door wildsoorten

Onderwerp
Faunabeleid – diverse zaken

Geachte Statenleden,

In deze brief informeer ik u over diverse toezeggingen die ik in de commissie Duurzame Ontwikkeling heb gedaan ten aanzien van het thema faunabeleid. De volgende onderwerpen komen in deze brief aan bod:

- schade door landelijk bejaagbare wildsoorten;
- behandelbedrag / leges bij het indienen van een verzoek om tegemoetkoming in de schade;
- stand van zaken uitvoering motie 719;
- inbreng van de wetenschap bij faunabeheerplannen;
- bezwaarprocedure faunabeheerplan smient.

Schade door wildsoorten

Vorig jaar heb ik u de toezegging gedaan om na te gaan wat er bekend is ten aanzien van de schade die wordt aangericht door de soorten waarop in heel Nederland de jacht is toegestaan. Ik kan u daarover het volgende melden, waarbij ik begin met de wettelijke regeling.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen 90, 385 en 386 stoppen dichtbij het provinciehuis. Vanaf station Den Haag CS is het tien minuten lopen. De parkeerruimte voor auto's is beperkt.

In de Wet natuurbescherming zijn haas, fazant, wilde eend, konijn en houtduif als wildsoort aangewezen¹. Het gaat, zoals is overwogen in de toelichting, om soorten die algemeen voorkomen en die bovendien – gezien de staat van instandhouding – de jachtdruk kunnen verdragen. Tevens is overwogen dat de jacht de bestrijding van schade door de betrokken soort en het voor de soort noodzakelijke populatiebeheer kan ondersteunen, wat door de wetgever ook van belang werd geacht in het licht van het maatschappelijk draagvlak voor de uitoefening van de jacht.

¹ Evenals dat het geval was onder de Flora- en faunawet.

De eigenaar van de grond is tevens jachthouder, hoewel dit jachtrecht in de praktijk vaak aan een derde wordt verhuurd die dan als jachthouder optreedt. De jachthouder heeft een wettelijke inspanningsverplichting om zorg te dragen voor een redelijke stand van het aanwezige wild en om schade door het wild te voorkomen. Dat volgt uit artikel 3.20 lid 3 van de Wet natuurbescherming. Een redelijke wildstand in een jachtveld kenmerkt zich doordat de schade beperkt is zonder dat de lokale staat van instandhouding van de soort daaronder te lijden heeft. Het is in eerste instantie aan de jachthouder om te bepalen wat een redelijke wildstand in de praktijk betekent.² De jachthouder is verantwoordelijk en kan ook aansprakelijk worden gesteld voor schade die wordt aangericht door de vijf wildsoorten. Om die reden komt deze schade niet voor een tegemoetkoming door de provincie in aanmerking.

Omdat de schade door wildsoorten niet in aanmerking komt voor een provinciale tegemoetkoming vindt ook geen taxatie door BIJ12 Faunafonds plaats. Een uitzondering hierop vormen die gevallen waarbij schade door wildsoorten optreedt in combinatie met schade door andere soorten. Schade van de wildsoorten wordt om die reden wel in de overzichten van BIJ12 Faunafonds vermeld (zie de bijlage), maar deze vermelding zegt niets over de totale door deze soorten veroorzaakte schade.

Om meer zicht te krijgen op de schade van drie wildsoorten is in 2013 in opdracht van het toenmalige Faunafonds een studie uitgevoerd naar de totale kosten voor de landbouw van houtduif, konijn en wilde eend (Guldmond *et al.* 2013). Gebaseerd op enquêtegegevens worden de totale landelijke kosten vanwege de optredende schade geraamd op € 6,6 miljoen voor houtduif, € 6,3 miljoen voor konijn, en € 4,1 miljoen voor wilde eend per jaar. Voor de soorten haas en fazant zijn dergelijke inschattingen niet beschikbaar.

Op grond van het vorenstaande concludeer ik dat er weinig bekend is over de schade door de soorten op de wildlijst. Dit heeft alles te maken met de omstandigheid dat deze schade niet voor een tegemoetkoming in aanmerking komt en dat de jachthouder in beginsel aansprakelijk is voor eventuele schade. Wellicht ten overvloede herinner ik u eraan dat het plaatsen van soorten op de wildlijst een kwestie is van wetgeving en dat het openen van de jacht op deze soorten is voorbehouden aan het Rijk.

Behandelbedrag / leges bij verzoek om tegemoetkoming

Wanneer men een verzoek indient om tegemoetkoming in de schade te ontvangen, dient een bedrag van 300 euro aan leges te worden betaald. Dit is vastgelegd in de Legesverordening Wet natuurbescherming Zuid-Holland 2017. Voorheen was er geen sprake van leges maar van een wettelijk vastgelegd 'behandelbedrag'. Ik heb toegezegd u te informeren over het IPO-standpunt hierin. In IPO-verband is afgesproken dat de provincies zelf bepalen wat de hoogte is van dit behandelbedrag. Het standaardbedrag is 300 euro, sommige provincies kiezen voor een lager bedrag of heffen zelfs geen leges. Ook zijn er provincies, waaronder Zuid-Holland, die in bepaalde omstandigheden de leges restitueren. Zoals eerder met u besproken zal de

² Kamerstukken I 2015/16, 33 348, W, p. 3.

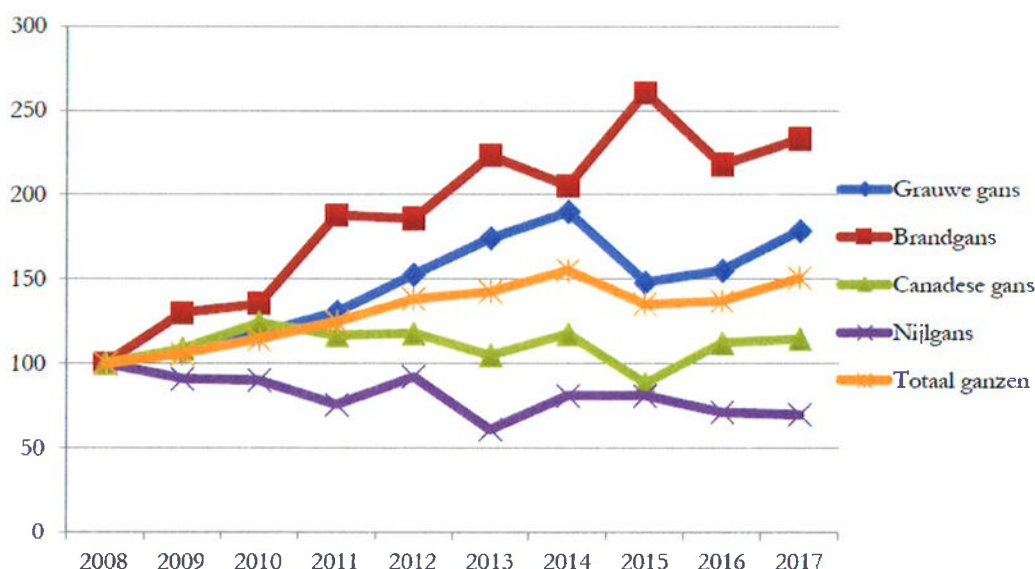
implementatie van de Wet natuurbescherming, inclusief het heffen van leges, in 2019 geëvalueerd worden.

Stand van zaken uitvoering motie 719

De uitvoering van motie 719 valt in twee delen uiteen: het verlenen van tegemoetkomingen in de schade door zomerganzen enerzijds en het stimuleren van meer effectief beheer anderzijds zodat de doelstanden van de ganzen binnen bereik komen.

In 2017 kwam de schade door jaarrond verblijvende grauwe ganzen, brandganzen en kolganzen evenals voorheen in aanmerking voor een tegemoetkoming. Het exacte aandeel van de jaarrond verblijvende ganzen in de totale som van tegemoetkomingen is echter helaas niet eenvoudig aan te geven. Dat heeft te maken met het volgende. De belangrijkste schade aan grasland wordt aangericht aan het eind van de winter en het begin van de lente. In jargon 'de eerste snede'. Op dat moment zijn er in onze provincie ook nog vele overwinterende ganzen aanwezig, naast de ganzen die hier het gehele jaar verblijven. Om die reden is het onmogelijk om exact te bepalen wat het aandeel is van de jaarrond verblijvende ganzen. Op basis van expert judgment komen de deskundigen van provincie en BIJ12 Faunafonds tot een schatting van een bedrag tussen de € 225.000 minimaal en € 560.000 maximaal dat is toe te rekenen aan de ganzen die hier het gehele jaar verblijven en waarvoor de doelstanden zijn vastgesteld.

Vele vrijwilligers zijn in Zuid-Holland actief om de ganzenpopulaties te beheren. Dat heeft tot gevolg gehad dat de sterke groei van de populaties gestopt lijkt te zijn. Dat is te zien in onderstaande grafiek.

Figuur 2.6: Populatieontwikkeling overzomerende ganzen Zuid-Holland op basis van jaarlijkse telling in juli. Teljaar 2008 is op 100% gesteld. De procentuele verandering tussen twee opeenvolgende jaren is gebaseerd op gebieden die beide jaren geteld zijn.

De belangrijkste maatregelen die zijn genomen, betreffen het bewerken van eieren en afschot. Het gaat dan om een zeer forse inspanning van jagers, terreinbeheerders en agrariërs. Helaas worden beide maatregelen ook steeds minder eenvoudig uitvoerbaar. We zien dat ganzen hun gedrag aanpassen en bijvoorbeeld steeds vaker de stedelijke omgeving als leefgebied kiezen. Dat bemoeilijkt een effectieve aanpak en vraagt ook betrokkenheid van de Zuid-Hollandse gemeenten. Overigens hebben diverse gemeenten en waterschappen inmiddels aan de bel getrokken vanwege schade en overlast door ganzen. Vanwege het vorenstaande zullen Gedeputeerde Staten alle gemeenten in Zuid-Holland een brief sturen waarin aandacht wordt gevraagd voor de ganzenproblematiek. Overigens zorgen de ganzen in de stedelijke omgeving ook voor overlast en schade, bijvoorbeeld door vervuiling van het water.

Het betrekken van de gemeenten is één manier om het ganzenbeheer effectiever te maken. Daarnaast zijn we in gesprek met allerlei betrokkenen om te verkennen op welke wijze het ganzenbeheer geoptimaliseerd kan worden. Daar zijn de volgende acties uit voortgekomen:

- Beheerders die in een voor het publiek toegankelijke omgeving actief zijn, worden regelmatig geconfronteerd met onbegrip en soms zelfs agressie. Om hierin te ondersteunen zijn deze uitvoerders voorzien van een herkenbaar hesje met de tekst "Ganzenbeheer Zuid-Holland".
- Het registreren van bewerkte eieren liet te wensen over maar is wel van belang om beter te kunnen coördineren en meer grip te krijgen op de maatregelen. Om die reden is door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een module toegevoegd aan het registratiesysteem 'Dora' waarmee betrokken partijen (ook niet-jagers) de bewerkte eieren eenvoudig kunnen registreren.
- Tellen is van groot belang om de trend te monitoren. Tot nu toe gingen de tellers met een papieren telformulier het veld in, hetgeen veel administratief werk achteraf oplevert. De Faunabeheereenheid ontwikkelt nu een app waarmee online de tellingen worden geregistreerd. Daarmee wordt ook de nauwkeurigheid verhoogd én alle getelde ganzen worden direct gekoppeld aan een locatie.
- De Dierenbescherming is in gesprek met een agrarische ondernemer om een proef te starten met 'ganzenverjaagteams'. De provincie kan deze proef ondersteunen, bijvoorbeeld door het monitoren van de schadeontwikkeling. Overigens moet worden bedacht dat verjagen alleen de totale schade beperkt als de ganzen daardoor van een schadegevoelig naar een minder schadegevoelig perceel worden verdreven, anders kan het effect per saldo juist contrair zijn.
- In het gebied Akerdijkse Plassen worden Canadese ganzen gevangen en gedood tijdens de aanstaande ruiperiode. Dit gebied ligt vlakbij Rotterdam-The Hague Airport. In deze omgeving zijn maatregelen nodig om het risico op aanvaringen tussen ganzen en vliegtuigen te verkleinen. De Akerdijkse Plassen vormen een natuurgebied waar het gebruik van het geweer door Natuurmonumenten niet wenselijk wordt geacht. Door middel van een vangactie kunnen er op één dag naar verwachting enkele honderden ganzen worden gevangen.
- Zoals hierboven reeds opgemerkt worden ganzenbeheerders regelmatig geconfronteerd met agressie of actievoerders die het beheer frustreren. Ik heb het voornemen om in het najaar van 2018 een bijeenkomst te organiseren voor de uitvoerders rondom het thema 'omgaan met agressie' in relatie tot faunabeheer. Tijdens deze bijeenkomst wil ik u als

Statenleden ook de gelegenheid geven om kennis te maken met de wildbeheereenheden die het ganzenbeheer uitvoeren.

- De consumptie van wilde gans wil ik stimuleren. Zo is de Afdeling Facilitaire Zaken in gesprek om ganzenvlees op de kaart te zetten in het provinciehuis en ook zullen producten van wilde gans beschikbaar zijn tijdens de oogstmarkt die de provincie organiseert ter uitvoering van motie 752. Daarnaast wordt afstemming gezocht met lokale ondernemers en de provincies Noord-Holland en Gelderland om in een breder verband de consumptie van wilde gans te bevorderen.
- In het behandelvoorstel bij Motie 719 is ook aangegeven dat er vanuit de provincie meer proactieve communicatie over de ganzenproblematiek zou plaatsvinden. In het kader daarvan worden de komende maanden enkele filmpjes gemaakt over de problematiek en de aanpak daarvan. Deze filmpjes worden gebruikt ten behoeve van de online communicatie, onder meer via social media.
- Uiteindelijk meten we het succes van het ganzenbeleid ook af aan de aantallen ganzen in Zuid-Holland. Daarom zullen ook dit jaar in juli de ganzen geteld worden.

Inbreng van de wetenschap bij faunabeheerplannen

In de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland is opgenomen dat bij het opstellen van een faunabeheerplan een vertegenwoordiger vanuit de wetenschappen betrokken moet zijn. Naar aanleiding daarvan heb ik u toegezegd bij de Faunabeheereenheid Zuid-Holland aan te geven dat het zeer wenselijk is om, zoals bij eerdere faunabeheerplannen is gedaan, expliciet te maken wat de inbreng van de wetenschap is geweest en wat hiermee gedaan is. De Faunabeheereenheid kiest ervoor om ter zake deskundige wetenschappers vanaf het begin te betrekken bij het opstellen van de komende faunabeheerplannen voor ree en knobbelzwaan en zal daarbij duidelijk maken wat hun inbreng is geweest en wat daarmee is gedaan.

Bezwaarprocedure faunabeheerplan smient

Er zijn door Statenlid Van Viegen vragen gesteld over de bezwaarprocedure met betrekking tot het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan voor de smient. Deze vragen hielden verband met het aanleveren van het verweerschrift door Gedeputeerde Staten. Ik schets u de procedure.

- Op 9 november 2017 is het faunabeheerplan voor de smient goedgekeurd;
- Op 1 december 2017 resp. 7 december 2017 zijn bezwaarschriften ontvangen van de Natuur- en Milieu Federatie Zuid-Holland resp. de Vogelbescherming;
- Door beide bezwaarmakende partijen is tevens een voorlopige voorziening gevraagd bij de Rechtbank Den Haag;
- Dit verzoek is door de rechter toegewezen op 21 december 2017, de uitspraak houdt in dat het goedkeuringsbesluit is geschorst tot 6 weken na de beslissing op bezwaar;
- Op 15 maart 2018 is er een hoorzitting geweest bij de Bezwarencommissie, tijdens deze zitting hebben de bezwaarmakende partijen hun bezwaar toegelicht;
- Aan de hand van het advies van de Bezwarencommissie zal binnenkort een besluit worden genomen op de ingediende bezwaarschriften.

Voor de hoorzitting bij de Bezwarencommissie is namens Gedeputeerde Staten een verweerschrift ingediend. De aanlevering van dit verweerschrift was enigszins vertraagd doordat

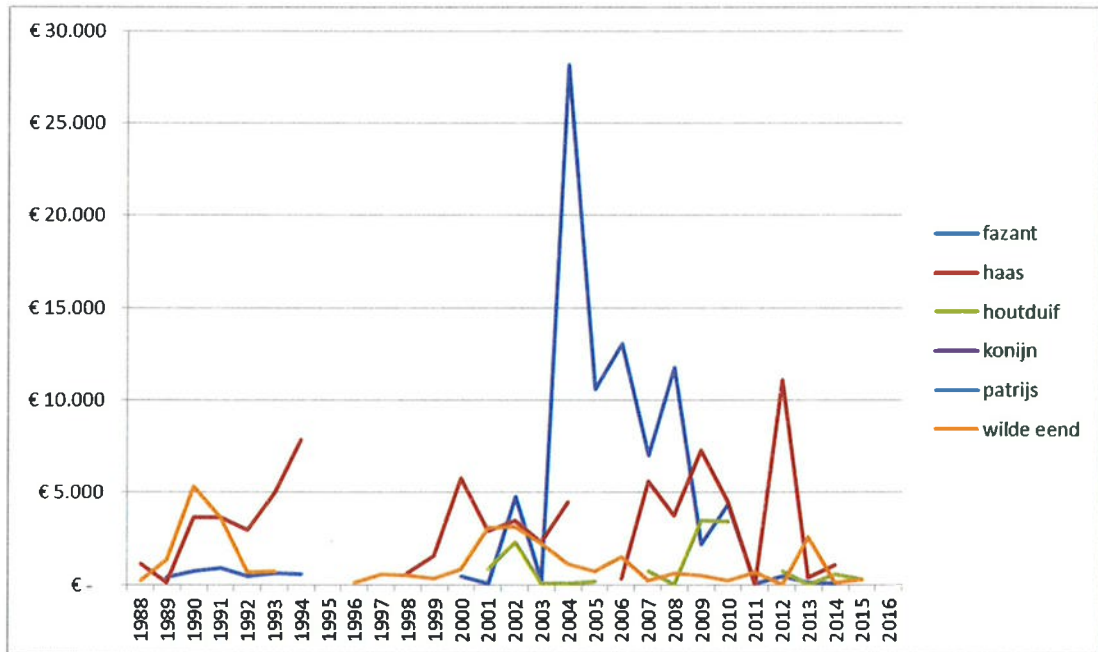
er een advies is gevraagd aan Sovon Vogelonderzoek Nederland. Uiteindelijk heeft dit tot gevolg dat de beslissing op de ingediende bezwaarschriften later zal worden genomen. Ik wijs u erop dat de door de voorzieningenrechter opgelegde schorsing van kracht blijft tot zes weken na voornoemde beslissing op bezwaar. De beslissing op bezwaar, evenals het advies van de Bezwarencommissie, zal u t.z.t. worden toegezonden.

Hoogachtend,

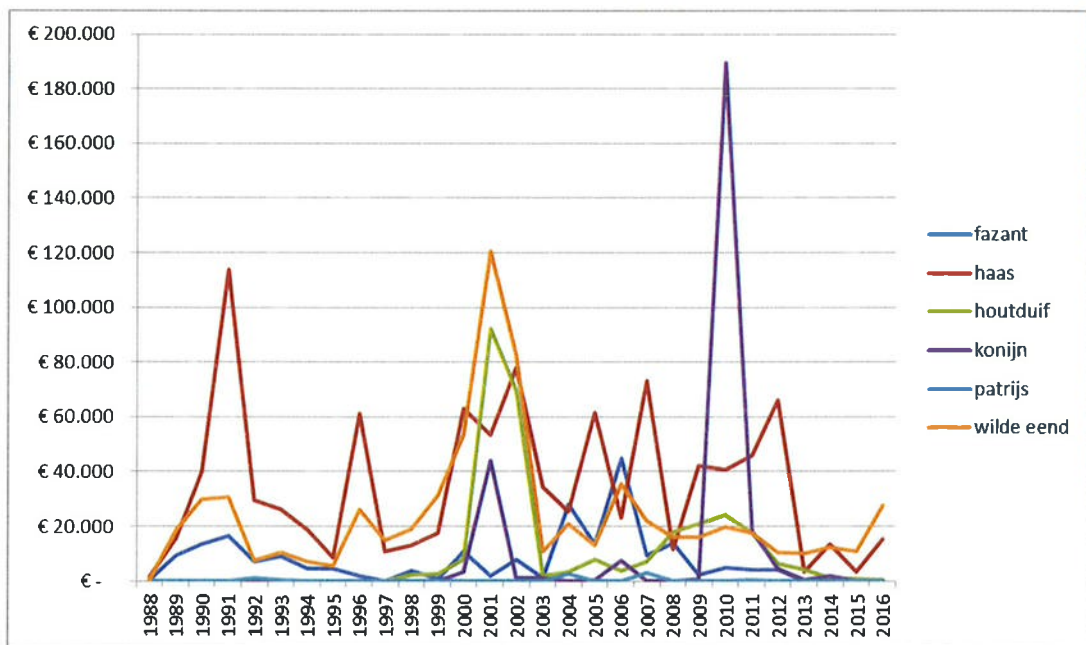

mr. J.F. (Han) Weber

Bijlage: schade door wildsoorten

Figuur 1. Getaxeerde schade door wildsoorten in **Zuid-Holland** (bron: Faunafonds)

Figuur 2. Getaxeerde schade door wildsoorten in **Nederland** (bron: Faunafonds)